

בקרת זיהום אוויר

תרגיל - 3

עדית בלחסן - 032583940

04.12.2018

1. חוק אוויר נקי - איך כל פילוסופיה באה לידי ביטוי בחוק ?

Emissions permits

"חובת היתר פליטה" - לא ניתן להפעיל מקורות פליטה טעוני היתר ללא היתר פליטה תקף. בקשה להיתר פליטה מהממונה צריכה לפרט את החומרים בהם ישתמש המקור ואת החומרים שיפלטו יחד עם כמויות צפויות, כמו גם הטכניקה המיטבית הזמינה (BAT) המוצעת לשם צמצום מירבי של זיהום האוויר בהתחשב ביתרונותיה הסביבתיים של טכניקה זו ובעלויותיה לעומת חלופות אחרות (cost-benefit mechanism). שיקולי הממונה לגבי מתן היתר פליטה יכללו, בין היתר, את ההסתברות לגרימת חריגה מערכי סביבה בעקבות מתן ההיתר והשפעת פליטת המזהמים הצפויה ממקור הפליטה על אפשרות השגת ערכי היעד. היתר פליטה יינתן לתקופה של 7 שנים.

Air quality standards

החוק קובע ערכים מירביים של נוכחות באוויר של מזהמים אותם מונה החוק (כוללים כמובן NO_x , CO , O_3 , SO_2 ועוד), ומחלק למספר דרגות - ערכי יעד, ערכי סביבה וערכי התרעה. ערכי יעד הם ערכים שחריגה מהם מהווה חשש לסיכון או לפגיעה בבריאות ובאיכות חיים של בני אדם או פגיעה בסביבה ואלו משמשים כבסיס לקביעת יעדים. ערכי סביבה הם ערכים שחריגה מהם מהווה זיהום אוויר חזק או בלתי סביר. ערכי ההתרעה הם ערכים שאפילו בחשיפה קצרה עלולים לגרום לסיכון בריאותי ועל כן נוקטים באמצעים מידיים למניעת חריגה מערכים אלו. ערכי יעד עבור חומרים שאינם נמנים בתוספת הראשונה לחוק נקראים ערכי ייחוס. לפחות אחת לחמש שנים יבחן הצורך בעדכון ערכים אלו והאכיפה תיעשה על ידי הפעלת מערך ארצי של תחנות לניטור איכות אוויר. הנתונים הנאספים יפורסמו לציבור ויכללו אף תחזיות של איכות אוויר.

Emissions economy/taxes

מיסים - היטלים על פליטת מזהמים לאוויר - יוטלו על בעלי היתרי הפליטה בהתחשב, בין השאר, בסוג המזהמים הנפלטים ממקור הפליטה, בכמותם או במידת השפעתם על הסביבה. היטל מופחת, החוזר על היטל שנגבה או מתן תשלום יתכן בשל התייעלות או הפחתה של פליטת מזהמים לאוויר. אגרות - הממונה רשאי לקבוע אגרה בעד הגשת בקשות למתן היתרי פליטה ובקשות לעריכת שינויי הפעלה משמעותיים.

קנסות - עיצומים כספיים יוטלו על המפרים את החוק בכמה אופנים - אי נקיטת אמצעים על ידי הרשות המקומית לטיפול באזור שהוכרז כנפגע זיהום אוויר, הפעלת מקור פליטה ללא היתר או בניגוד לתנאיו, ביצוע שינוי הפעלה משמעותי ללא אישור הממונה, אי קיום הוראות להקמה והפעלה של תחנת ניטור אוויר, אי ביצוע ניטור ודיגום או אי מסירת נתוני הניטור והדיגום ועוד.

Cost-benefit mechanisms

המקום היחיד שאולי פילוסופיה זו באה לידי ביטוי בחוק הוא תחת "כללים ואמות מידה למתן היתר פליטה" - מצוין כי לאחר הגשת הבקשה להיתר פליטה, אמות המידה בהן יתחשב הממונה למתן ההיתר יכללו את העלות והתועלת של האמצעים למניעה ולצמצום של פליטת המזהמים, אך החוק לא נכנס לעומק בהסבר זה.

2. דברים שחסרים בחוק

1. בחוק המצורף מ-2011 בולט כי חסרים ערכים מספריים עבור ערכי זיהום האוויר עליהם מדברים. אלו מופיעים רק תחת המסמך "עדכון לחוק אויר נקי 2013". ניכר מהחוק שאלו טרם נקבעו בעת שנכתב החוק, אך כאשר אלו יקבעו, הם יקבעו - "בין השאר, בהתאם להוראות הקבועות באמנות בין-לאומיות שישאל צד להן, ובשים לב, בין השאר, לערכים מקבילים לערכי איכות האוויר, הנהוגים בקרב המדינות המפותחות בעולם ולהמלצות ולהנחיות שפרסמו ארגונים בינלאומיים, לרבות ארגון הבריאות העולמי, בעניינים אלה."

בנוסף, השוואה מספרית של ערכי הפליטה שנקבעו למספר מדינות אחרות בעולם עם פירוט אופי המדינות והתעשייה שלהן גם הייתה מעניינת ביותר. עם זאת, לא בטוחה שיש לזה מקום בתוך נוסח החוק, אלא בתוך דו"ח של המשרד להגנת הסביבה.

2. בחוק מצוין כי "לא ניתן להעביר היתר פליטה". ראינו כי אחת השיטות להפחתת זיהום היא על ידי מסחר בפליטות - cap and trade - שיטה היוצרת חיסכון כלכלי הן ל"מוכר" הפליטות העודפות והן ל"קונה" הפליטות (החורג).

3. חסר פירוט לגבי היטלים על פליטות - האם כל בעל היתר פליטה בהכרח משלם היטל פליטה? מה החישוב המפורט עבור היטל? מה סדר הגודל שלו?

4. חסרה התייחסות לערכי תקן תוך מבניים, כפי שראינו בחוק האמריקאי.